

OUD – DUIVENDRECHTSE SAECKEN

NUMMER 5, JAARGANG 1, NOVEMBER 2004

BEDRIJVIG DUIVENDRECHT

Bijdrage in de drukkosten € 1,50
Uitgave onder auspiciën van de Stichting Oud - Duivendrecht

INHOUDSOPGAVE

OUD – DUIVENDRECHTSE SAECKEN, 1^e JAARGANG, NUMMER 5

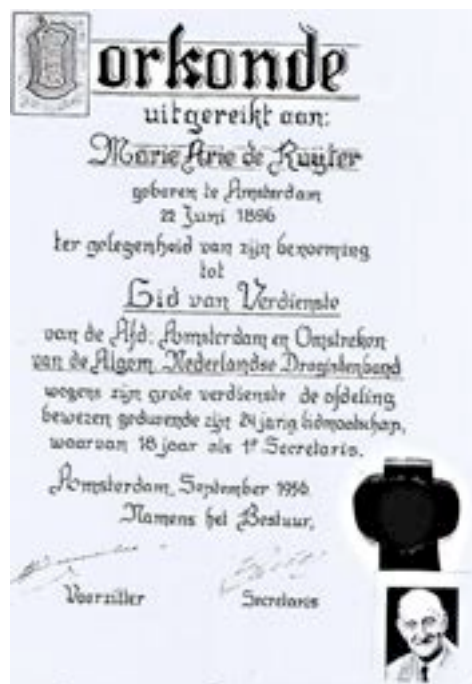
Voorblad	1
Inhoud	3
Inleiding	4 - 5
100 jaar Niezen	6 - 11
Opoe Rijkema	12 - 17
Portret van M.A. de Ruyter	18 - 23
Hein Bon	24 - 29
Slager van Walbeek	30 - 37
(Wetens)aardigheden	38
Bronnen en redactiegegevens	39

Bram Niezen

Opoe Rijkema

Aai de Ruyter

Hein Bon

Gerrit van Walbeek

18 november 2004

Allerbeste Duivendrechtters!

inclusief onze lezers in Ouderkerk en Diemen-Zuid en nòg verder weg, onder andere in Apeldoorn, Muiden, Dronten en Hank.

U allen vormt het stimulerend bewijs, dat zoveel lezers zich verbonden voelen met de geschiedenis van Duivendrecht. Ook dit keer is er met veel plezier gewerkt aan deze uitgave, die u nu in handen heeft. Dit is nummer 5, het laatste uit deze eerste en lange jaargang.

De vier te verschijnen nummers in 2005 vormen de tweede jaargang.

Bij het noemen van een thema als “Bedrijvig Duivendrecht” komen onmiddellijk de verhalen los.

En de foto's niet te vergeten.

Met name mevrouw Riek Pos - Grimme beschikt over een schat aan informatie en weet op haar zoektochten naar Duivendrechtse historie tot in de verre uithoeken van ons land onvervangbaar materiaal boven water te krijgen. Zij enthousiasmeert Duivendrechtters nog eens na te denken hoe het hier in vroeger tijden toeging en het resultaat is formidabel. Aan de hand van een foto of een nog niet geverifieerd verhaal worden de flarden van herinneringen opgerakeld en al of niet aangevuld door derden in vertelbare vorm gegoten.

Al die belangrijke geschiedenissen van de Duivendrechtters gaan zo nooit meer verloren en de beelden erbij van mensen en plekjes geven ons inzicht in hoe het allemaal was. Tot in na ons komende generaties blijven deze gegevens bewaard. Niet alleen mevrouw Riek Pos - Grimme, maar al haar informanten zijn we daarvoor veel dankbaarheid verschuldigd. Riek heeft haar uniek eigen stijl met een charmante woordkeuze.

Ed Niezen, de familiehistoricus volgens broer Johan, hebben we bereid gevonden over het familiebedrijf zijn bijzondere verhaal op te tekenen. Zo vaak hoor je nog met vertedering praten over de “garage Niezen” en dan over de toen gehuurde (trouw)auto.

Natuurlijk kunnen we véél meer schrijven over bedrijven in Duivendrecht. Wel twee of drie nummers. De redactie moet een keuze maken en ander waardevol materiaal bewaren tot een volgende keer. Wij streven naar afwisseling in de themanummers en we beloven in een terugkerend ritme ook andere “saecken” per thema in volgende uitgaven te belichten.

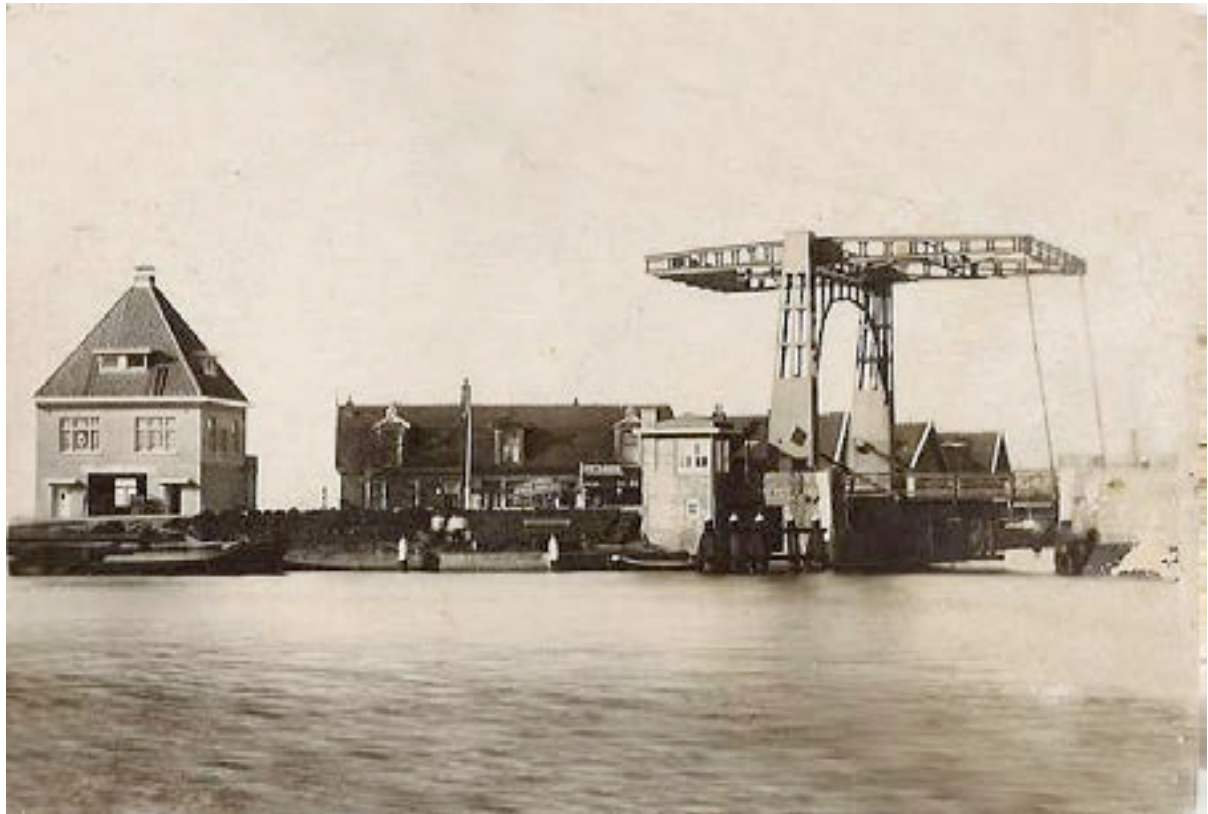
Duivendrecht in de oude situatie: lintbebouwing met boerderijen, bedrijven en uitspanningen.

De doorgaande weg naar Utrecht en de Duivendrechtse Brug stonden bekend bij veel weggebruikers. Huizen, soms villa-achtig, bijvoorbeeld het al eerder afgebroken huis waar ooit Boy Edgar woonde, verzezen voor forensen.

Veel winkeltjes waren er, van groente en fruit, sigaren en tabak, grutterswaren tot zelfs een kantoorboekwinkeltje, een schoenmaker en een smederij-wagenmakerij. Naar verluidt was er ook een “kattenkroeg”, een melksalon dus, ongeveer ter hoogte van de Tamarindestraat. Op de hoek van de Berkenstraat bevond zich een lunchroom, waar nu de dierenarts praktijk houdt. Galanterie, nachthemden, ondergoed en furnituren, eveneens allemaal verkrijgbaar in Duivendrecht. Je hoefde er Amsterdam niet voor in. De bakkers en de slaggers (vult u maar in) en... de drogist.

Het openingsartikel is van eerder genoemde Ed Niezen over de garage en de benzinepomp. Vervolgens lezen we over het winkeltje van Opoe Rijkema, dat uitgroeide tot een supermarkt. Slager Gerrit van Walbeek en zijn slaggersknecht Jan Rip genoten grote bekendheid. Je hoefde maar je bestelling op te geven en het vlees werd bij je thuisgebracht, eventueel een paar keer per dag. Gerrit van Walbeek slachtte in Duivendrecht (gemeente Ouder - Amstel), terwijl hij in Weesperkarspel zijn nering had. Volgens verordening mocht er in zijn woongemeente niet geslacht worden. Voor de vitamientjes kon je bij Bon terecht en ging het toch fout met de gezondheid, dan ijlings naar de drogist.....

Veel leesplezier! Een feestelijke decembermaand toegewenst met een goed begin van 2005.

Links de garage Niezen en daarnaast rechts op de hoek het woonhuis van de “oude” Niezen

Bram met zijn a.s. vrouw Hendrina Borst

Garage Ruimzicht met de zusters Niezen

100 JAAR FAMILIE NIEZEN IN DUIVENDRECHT

Toen mij gevraagd werd om een stukje te schrijven over het taxibedrijf van mijn vader, Abraham Niezen beter bekend als Bram Niezen realiseerde ik mij dat ruim 100 jaar geleden (de precieze datum moet ik nog eens uitzoeken) mijn grootvader Hendrikus Niezen begonnen moet zijn met zijn bedrijf aan de Duivendrechtsekade nr. 116 (bij de Brug). Van zijn bedrijf heb ik geen gegevens, maar ik wil hem hier zeker noemen aangezien hij de stamvader van onze tak van de familie Niezen in Duivendrecht is geweest.

Hendrikus Niezen (1882-1959)

Hendrikus Niezen is geboren op 18 juni 1882 in de gemeente Nieuwer-Amstel (die tot de gemeente Amsterdam behoorde). Van boerenafkomst heeft hij voor zijn komst vermoedelijk op boerderijen gewerkt en daar ook zijn vrouw ontmoet, waarmee hij rond 1900 naar Duivendrecht is verhuisd. Op bovengenoemd adres stond hij n.l. al in de registers van Ouderkerk a/d Amstel ingeschreven als een boerenbedrijf, weliswaar met heel weinig vee.

Later is hij een zand- en grindhandel begonnen, waarbij hij ook de transporten naar de diverse plaatsen verzorgde. De garage, die naast zijn woonhuis stond is vermoedelijk pas midden jaren 20 gestart en dit waren ook de beginjaren van de opkomst van het gemotoriseerde verkeer en vermoedelijk had de garage ook de wind in de zeilen (er waren nog niet veel garages in de directe omgeving).

In ieder geval werden wel alle kinderen geleidelijk ingezet in het bedrijf. Dit betekende, dat buiten de vier zonen, waarvan mijn vader de oudste was ook de vier dochters bij “mannenwerkzaamheden” ingezet werden.

Het moet voor de Duivendrechtters van die tijd een opmerkelijk gezicht geweest zijn: Vrachtwagens bestuurd door vrouwen in een tijd, dat het woord emancipatie nog moest worden uitgevonden.

Mijn opa is overleden op 2 september 1959.

Abraham Niezen (1907-1986)

Mijn vader heeft als oudste zoon altijd meegewerkt in de garage (en vermoedelijk ook autoritten gedaan). Tot aan de tijd, dat hij ging trouwen in 1939 heeft hij geen loon ontvangen, maar slechts een heel bescheiden “zakcentje”.

Zover ik kon nagaan is hij op 10-1-1940 voor zichzelf begonnen met een taxibedrijf in Duivendrecht. Door de oorlogsjaren kon er natuurlijk geen sprake zijn van een goede start. Mijn vader heeft vaak het verhaal verteld, dat hij zijn auto helemaal uit elkaar had gehaald, omdat anders de Duitsers hem in beslag zouden nemen.

Na de oorlog heeft hij zijn bedrijf weer voortgezet met een eigen auto en hij heeft vele Duivendrechtters getrouwd in zijn taxi. Hij was een bekend gezicht in Duivendrecht en een taxichauffeur van de “oude stijl”:

Beleefd, correct en vriendelijk, zonder zich in te laten in de privé-zaken van de klanten.

Veel anekdotes kan ik mij niet herinneren, hij vertelde thuis niet zoveel. Eén geval kan ik mij nog goed herinneren en geeft ook wel een beeld hoe mijn vader was:

Hij moest een vaste klant afhalen in zijn stamcafé, vermoedelijk in Amsterdam. Toen mijn vader binnenkwam gaf de klant hem zijn portemonnee met de mededeling, dat hij maar moest betalen, omdat de klant te dronken was. Toen deze klant echter nog een laatste rondje wilde trakteren voor de hele bar, hield mijn vader de hand op de knip en er werd geen rondje meer gegeven.

Tot de leukste ritten, die mijn vader heeft gereden behoorden zeker de reizen met de nonnen van het Clarissenklooster naar hun “Hoofdkwartier” ergens in Limburg. Omdat de reis zo lang was mocht mijn vader in het klooster overnachten en kreeg goed te eten en te drinken. De volgende dag bracht hij de nonnen dan weer terug naar Duivendrecht.

Ergens eind jaren vijftig kwam de klad in het éénmansbedrijf van mijn vader. Enerzijds de concurrentie van het taxibedrijf Kramer, die al vrij vroeg met meerdere auto's en busjes ging rijden en anderzijds kregen de mensen langzamerhand meer geld om zelf een auto aan te schaffen. Vermoedelijk heeft hij op 28-11-1959 zijn vennootschap beëindigd en kwam er dus een definitief einde aan “Taxibedrijf Niezen” in Duivendrecht.

Daarna heeft hij vanaf begin jaren zestig nog onder een z.g. “eigen nummer” met een taxi in Amsterdam gereden (de z.g. Blokbandtaxi's), maar op 26-8-1966 is zijn taxivergunning beëindigd.

Tenslotte heeft mijn vader nog tot zijn pensioen in 1972 gewerkt bij Expeditiebedrijf Varekamp.

Mijn vader is overleden op 12 augustus 1986.

Derde generatie Niezen

Ondergetekende en mijn broers Dick en Johan zijn opgegroeid in het huis aan de Rijksstraatweg 28a, welk huis mijn vader in 1952 heeft laten bouwen. Geen van de drie kinderen heeft gekozen voor een eigen bedrijf en twee van hen wonen inmiddels in Noord-Brabant (Dick en Ed), zodat er gelukkig nog 1 zoon (Johan) voor Duivendrecht behouden is en hij daarmee de derde generatie Niezen is, die aan de Rijksstraatweg woont.

Ed Niezen

Bram Niezen bij zijn taxi

(Ca)trien Niezen. Brams' jongere zus voor de pomp. Zij reed op de zandwagen
(Foto's door A.Klöpping – de Ruyter aangetroffen tijdens een familiebezoek in Canada)

Riek Pos – Grimme vertelt verder over de garage Niezen en de omgeving.

De muur rechts (op de foto's hiernaast) was van het huis waar “oude” Niezen altijd gewoond heeft samen met zijn vrouw én hun grote gezin. (Bram, Neeltje, Judith, Catrien, Reyer, Job, Henk(ie), Bep en Albert.). Moeder Niezen zat veelal voor het huis buiten op de bank.

Achter de huizen aan de Duivendrechtselaan (later Rijksstraatweg) waar Niezen woonde en waar café Scholten (voordien familie De Kwant) zat, vestigde zich later de protestantse bakker van Eijck in de middenwoning.

Achter deze huisjes stond, met een straat er tussen, de werkplaats/schuur van “oude “ Niezen, waar hij zijn auto, zijn vrachtwagen én zijn (paard en) wagen stalde, waarmee hij iedere vrijdag Duivendrechts vuil kwam ophalen. Let wel: met een ratel in zijn hand!

De rest van de week had hij een “sleepersbedrijf“. De zandschippers losten zand, grint en wat die meer zij. Met zijn vrachtwagen(s) reed hij het gestorte materiaal naar de plaats van bestemming.

Het hele gezin hielp zo langzamerhand mee met het transport en al gauw werden ook burgers op verzoek vervoerd. Een “taxibedrijf” was geboren. Later begon Bram voor zichzelf.

Naast de schuren van Niezen op dat schuin/evenwijdige achterpad, dat Kaai genoemd werd, stond het grijs geverfde huis van Rijlaarsdam, met hierachter de smederij van Jan Robben, een puike kachelsmid, die als hoefsmid begonnen is.

Eén van de laatste oorlogsdagen toen een Duitser hem sommeerde zijn paard te beslaan zei Jan dat hij geen materiaal meer had. Terplekke werd hij dood geschoten. Zo vreselijk!!!

In de dertiger jaren is de grote stenen “Reparatiewerkplaats Ruimzicht” gebouwd met de nummers 118 en 119. In het bovenhuis woonde de familie Groteboer met hun kinderen Rika en Henk(ie). Mevrouw Groteboer kraamde bij vele Duivendrechter pasgeborenen. Later betrok de familie Hoekstra dit huis.

Het begin van de weg naar Utrecht Foto van de dia van B.P.Hess

Overzicht met garage Niezen. Café Zomerlust is in de hoogte uitgebreid
Foto van de dia van B.P.Hess

Als je tussen de reparatiewerkplaats en de stenen huizen van Niezen, van Van Eijck en van Scholten de weg naar beneden de diepte indook, passeerde je links het huis van Rijlaarsdam, de smederij, de schuren van Niezen en nog wat huisjes. Rechts lagen achterommetjes van Niezen, van de bakkerij van Eijck, van Scholten én de kelders en achteringenen van het rijtje huizen langs het water, haaks op café Scholten.

Ook de vroegere ingang van het café Zomerlust lag “Aan de Kaai”.

Deze weg was vrij breed, dé weg naar de aan het water gelegen Duivendrechtse Kade (eveneens Kaai genoemd.) waar vrachtwagen(tje)s bijvoorbeeld hun aanvoer en verzendpakketten brachten en ophaalden bij de koffiefabriek van Dijkstra, bij de leerfabriek van Larsse etc., alhoewel er toen ook veel per schip vervoerd werd.

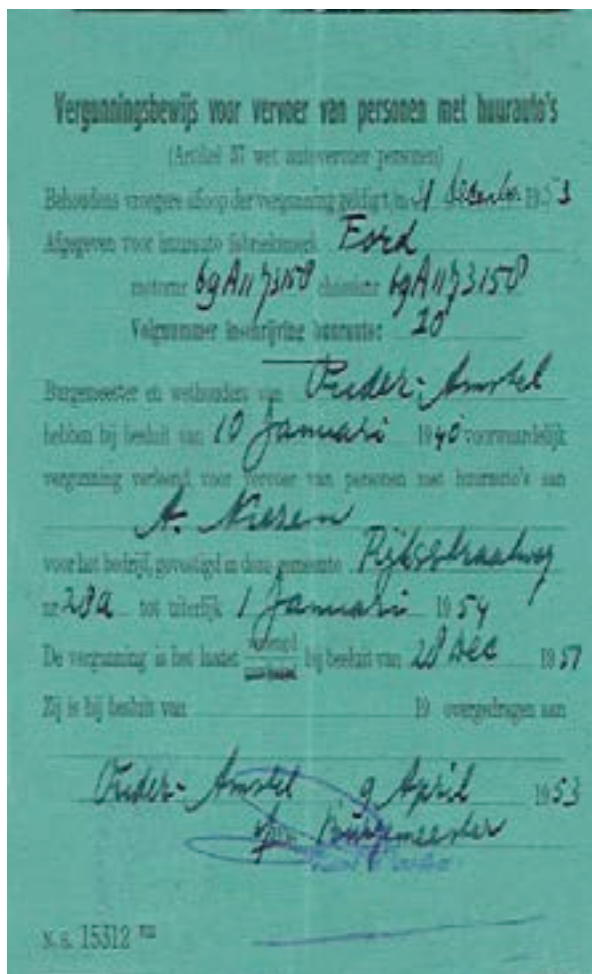
De Duivendrechtse laan hoorde toen nog bij Duivendrecht, gemeente Ouder – Amstel.

Aan dit laantje richting het water moet Opoe Rijkkema’s houten winkeltje gestaan hebben met zicht op de draaibrug. Zie de foto op de bladzijde hierna.

Nog jaren schijnen de brughoofden, of resten ervan, zichtbaar geweest te zijn.

De nieuwe klepbrug van 1925 (?) werd dus een flink eindje naar rechts richting Diemen geplaatst. Vanaf toen kwam de Duivendrechtse kade bij Amsterdam.

Riek Pos – Grimme

Uit het archief van de familie Niezen

Tjitske Rijpkema met zijn paard en wagentje achter het huisje

“Opoe” Rijpkema voor haar winkeltje aan de Brug

OPOE RIJKEMA – “TANTE KOOS”! (1863 – 1953)

Rond 1910 stond er aan de linkerkant van de Duivendrechtse draaibrug een houten winkeltje waar Opoe Rijkema, geboren als Door Bieshaar (zusje van “tante” Mijntje) haar grutterswaren, petroleum, klompen, zeep en “waar vraag naar was”.verkocht. Boven haar deur prijkte de Blookers cacao-reclame.

Als de bestelling op de fabriek nog niet klaar was en Rijkema tevergeefs met paard en kar terugkeerde, nam veel later mijn Opa Gerard Smit, die bij de fabriek werkte, het kistje gevuld met handel 's avonds mee terug voor opoe ('s winters op de slee!).

Door trouwde met Tjitske Rijkema (1854 – 1940), die geboren was in Sint Nicolaasga. In 1918 kregen zij de vergunning om een grutterswinkeltje bij de Duivendrechtse brug te beginnen. Het winkeltje werd gedreven door tante Koos. Vader Tjitske handelde in veevoer.

Hij had altijd pepermuntjes en balletjes in zijn zak voor de kinders van zijn klanten.

De prachtige foto van Tjitske Rijkema is gemaakt van een ijzeren negatief.

Vanaf de waterkant werden ook toentertijd regelmatig klompen gejat uit het houten klompenhok achter het huisje. Bekende landlopers uit die tijd waren Jan en Piet “Blotekont”, met stoppelbaarden. Ze probeerden veters aan de man te brengen en behoorden tot het gilde van de “spiritusdrinkers”.

Rond 1925 moest dit winkeltje, evenals de prachtige hoeve Weltevrede uit 1617, plaats maken voor de nieuwe “klep”brug en een daarbij behorende bredere weg richting Utrecht.

De Rijkema's verhuisden toen naar de Duivendrechtse laan 30a. De getuigenissen hierover zijn verdeeld. Sommige oudgedienden weten zeker dat Opoe in '25 al bij de brug vandaan was. In ieder geval was hun tweede stek naast het huisje waar Piet van de Heuvel (getrouwd met mijn bet – oudtante Gerre Witteveen) zijn “groenkwekerij” had. Als mijn opa Gerard met zijn moeder Aaltje Smit – Witteveen bij zijn tante Gerre op bezoek kwam speelde hij altijd met Regien: de enige dochter die Koos en Tjitske in 1895 kregen.

Regien en Gerardus Wierdsma (1931- 1956)

Regien trouwde met Gerardus Wierdsma (geboren te Lemmer in 1898). Toen hún zoon Bertus in 1931 geboren werd, verhuisden ze naar een groter pand op de Rijksstraatweg 47, waar zij de winkel voort zetten. Let wel het winkeloppervlak was nog slechts 4 bij 4 meter. Achter de winkel was een dagverblijf/opslagruimte en boven de zaak woonden ze. Inmiddels was er nog een knulletje geboren: Theo (1932).

Lambertus Titianus Jacobus Wierdsma (Bertus)

Bertus vertelde hoe hij met zijn broertje voorop in de grote bestelmand van opa's transportfiets naar de kleuterklas van de St. Joanneschool gebracht en gehaald werd. Prachtig was dat! Zuster Plechelma zwaaide op de kleuterschool de scepter. Zij werd het “Kolenzuster” genoemd omdat zij het vuur in alle kachels op school verzorgde, met hoog opgeschorte bovenrokken. Ook vader Gerardus vervoerde zijn zoontjes soms op dezelfde fiets in dezelfde mand.

Smakelijk vertelde Bertus dat ze 's zondags na de mis vaak bij opoe en opa Rijkema mee gingen koffie drinken. Dan kregen Theo en hij altijd elf centen. Een dubbeltje voor in de spaarpot, maar van die cent mochten zij dan uit hun eigen toverballenautomaat twee van die prachtig verkleurende knikkers trekken.

Ook aten zij tussen de middag nog wel eens bij opoe en opa. Natuurlijk warm!

Rechts: 30A de tweede locatie van Opoe Rijkema's winkeltje
Links: groenkwekerij van Piet v.d. Heuvel en Gerre Witteveen

Tjitske Rijkema heeft zijn zuster uit Friesland te logeren
In de deuropening van nr.30(A) dochter Regien

Dan kregen zij in de warme gekookte aardappelen altijd een klontje roomboter en “dat smaakte van die glimmende gepoetste zilveren vorken van opoe toch zó lekker”.

In de winter kon het gebeuren dat Bertus en Theo opoe 's zondags op de slee ophaalden om bij Regien en Gerardus te komen eten. Door een beetje te wilde ruktbewegingen heeft opoe wel eens naast het sleetje gelegen.

Trouw werd er in de Sint Urbanus gekerkt. In de R.K. kerk liepen twee “ordebewakers”, o.a. Balvert, die toezicht hielden op de baldadige jeugd. Zij droegen een grote sjerp over de schouder tot in de taille met het welsprekende opschrift: “Eerbied in Gods Huis”. Maar sjerp of geen sjerp, als de litanie van Alle Heiligen gebeden werd en mijnheer pastoor “Bidt voor ons” aanhief, vulden de kwajongens in: “Bidt voor Snotje (van der Wel), Kippie (Buys), Toki (Braam), Startje (Celie), bijnamen van al hun kameraadjes. Grote gein op die achterste banken. In de kerk.

Vader Gerard was toen al ziekelijk en Bertus wilde graag en vaak inspringen. In tegenstelling tot zijn broer Theo, die niet veel van de winkel en alles wat daarbij hoorde wilde weten.

Bertus nam de bestellingen op en bezorgde later in de week op de bakfiets (zonder motor uiteraard) de boodschappen. Tot ver buiten Duivendrecht.

Bij de Korenbloemstraat (Spoorstraat) ving eens een plotseling over de weilanden aangierende wind Bertus met bakfiets en al. Bakfiets om, Bertus om, alle boodschappen dwars over de straatweg. Echt zwaar sappelen!

Vrijdags bezorgde Bertus rond de R.K.Kerk, waar dan juist DIE ochtend Annie Bon (1931), dochter van de groenteman, die in de laatste van de vier huisjes bij Opoe Reys woonde (op nr.96), de ramen aan de voorkant lapt. Toevallig! En ja hoor...zij kregen malkander zeer lief. In 1956 werden zij in de Sint Urbanuskerk getrouwd door Bertus'heerom Wiro, die hiervoor helemaal uit België kwam.

Tijd van Bertus en An (1956 – 1972)

Opoe en Opa Rijkema woonden toen al in de Nieuwstraat, d.i. de Tamarindestraat nummer 4. Regien en Gerardus trokken naar de overkant in 't huisje van Opoe en Opa. Bertus en An regeerden nu in de Centra, die zij in 1960 weer verbouwden. In 1965 sloten zij zich aan bij het “Sperwer” verbond, dat betere mogelijkheden bood. Nog weer later werd dit de Spar om de laatste jaren over te gaan tot de Minimarketen. Onvoorstelbaar veel diploma's heeft Bertus moeten halen. En An ook. Zelfs een cursus zakken vouwen moest je gedaan hebben.

An en Bertus kregen zelf vier kinderen.

Theo, Bertus, Regien en Gerardus Wierdsma

Opoe en opa met Theo en Bertus

Annie en Bertus Wierdsma - Bon

Opa Tjitske Rijkkema stierf en “Opoe Rippie” woonde nu samen met haar huishoudster Pietje Boersma, die met het vertrekken van mijnheer pastoor Röben haar baan in de pastorie kwijt raakte.

Opoe: hoog ruggetje, hoog stemmetje, stond graag aan 't hekje voor een vriendelijk praatje. Altijd een zwartgehaakt mutsje op, dat 's zondags vervangen werd door een halfhoog zwart hoedje met bontrandje. Als zij 's zondagsmorgens aan de arm van Pietje naar de Urbanuskerk liep en halverwege mijn grootvader Gerard Smit met dochter Aaltje, op weg naar de Hervormde Kerk tegenkwam, was er altijd een groet, een praatje”Zo Gerard, hoe gaat het, jongen?”. Hoofdschuddend keek Smitje haar dan met bezorgde blik in de ogen na. Zij werd steeds dunner, steeds kleiner. Steevast verzuchtte hij dan tegen Aaltje: “Dié, die begraven zij nog eens in een hoedendoos!”. Zij mochten elkaar héél graag!

Tweeëntwintig februari 1953 stierf “zacht en kalm” opoe Rijkkema. Vijfentwintig februari werd zij ten grave gedragen naar het R.K.Kerkhof in Diemen, waar zij dertien jaar eerder afscheid genomen had van haar man Tjitske. Velen kwamen haar de laatste eer bewijzen. Een markante vrouw uit Duivendrecht was niet meer.

An en Bertus gaven mij hun smakelijke verhalen en prachtige foto's en bidprentjes.

Riek Pos - Grimme

Het huis naast boerderij "Stadszicht" (toen hoekhuis) werd gekocht door M.A.de Ruyter.
Daarnaast kwam de kapperszaak van Sjakie Benavente en in het derde huis woonde
torenklokkenmaker Hogen.

Interieur van "De Gaper" met drogist Aai de Ruyter

PORTRET VAN M.A.DE RUYTER 1896 – 1980

Drogist “De Gaper”
Rijksstraatweg 13
Duivendrecht

Dochter An Klöpping en kleindochter Lucy Klöpping vertellen.

Wat Marie Arie (roepnaam Aai) de Ruyter met de grote Admiraal Adriaenzoon gemeen had, was zijn liefde voor het water. Ook hij was in zijn jonge jaren een fervent zeiler.

Toen Duivendrecht in de jaren '30 de vleugels uit ging slaan, kwam een vriend van de familie woonachtig in Duivendrecht langs bij Aai de Ruyter, drogist in de Lekstraat te Amsterdam. Hij attendeerde hem op de te bouwen “Dotinghuizen” met de mogelijkheid van een winkelpand.

Het 17^e eeuwse, inmiddels onbewoonbaar verklaarde, grote herenhuis waar als laatste de familie Lof woonde, had daar al plaats gemaakt voor een door de gebroeders Hennes gebouwde dubbele villa. De dan volgende boerderij ”Stadszicht” stond eveneens op de nominatie afgebroken te worden. Daar was de toegangsweg tot de toekomstige wielerveding “V.E.K.A.” gepland. Daarnaast bouwde Doting een rij van acht huizen: boven - en benedenwoningen. Volgens hem was er absoluut behoefte aan een drogist in het groeiende Duivendrecht; er lagen namelijk meerdere bouwplannen voor de Rijksstraatweg en haar zijstraatjes klaar.

De Ruyter en zijn vrouw Aaltje Recourt (1902 – 1995) hadden hier wel oren naar en kochten het eerste huis op rij mét garage. Boerderij “Stadszicht” is op de foto nog duidelijk te zien.

Edoch...de Ruyter werd ziek. Zo ziek dat Doting al verkondigde: “het huis van de Ruyter gaat vast niet door”. Maar zie...de Ruyter knapte op en Opa Recourt – de vader van zijn vrouw – timmerde een complete winkel met “opstand“ in het benedenhuis.

Aalbert (Ab) Recourt (1879 - 1953) was timmerman/meubelmaker in de stad waar hij o.a. in de van Eeghenstraat en in de rijke grachtenpanden interieurs verbouwde en vertimmerde.

Zelf woonde Aalbert met zijn vrouw Anna Recourt - Kip in het souterrain van Keizersgracht 666 (ene van Loon was hier directeur). Anna Recourt was daar de conciërge. Later vertrokken zij naar Blaricum.

In 1935 trok de familie de Ruyter met zoon Kees (1928) en dochter Annie (1932) en met hun prachtige Ford – mobiel (toentertijd nog iets bijzonders) naar de Rijksstraatweg waar ze boven de winkel gingen wonen. Dit was voor hen de vierde locatie (als drogist met geleend geld gestart op het Hekelveld, daarna Marnixstraat en Lekstraat). Inderdaad werd hier een goede boterham verdiend. Altijd stond Aai lang, rijzig in zijn onberispelijke witte jas in de winkel evenals zijn vrouw. In 1942 verlieten ook de ouders van de Ruyter de Houtmankade in Amsterdam om dichtbij hun zoon in Duivendrecht te gaan wonen.

DROGIST “DE GAPER”.

Een drogist was van oorsprong een handelaar in “drogerijen”. Dat waren “door de natuur geleverde grondstoffen” waaruit o.a. geneesmiddelen gemaakt konden worden. Dat ging maar niet zo. De drogist moest een examen afleggen om bevoegd verklaard te worden en toegelaten te worden tot de “artsenijbereidkunde” (1865). Hij moest met zijn verworven kennis zelf de poeders, pillen en drankjes samen kunnen stellen. Ook de Ruyter maakte nog zijn eigen (gorgel -) drankjes en vouwden zijn poedertjes per stuk. Kant en klare geneesmiddelen, afgepulverde flesjes etc. waren er nog niet.

De beroemde puntzakken gebundeld aan een touwtje wachtend op de halve en hele onsjes...

De Vrijwillige Brandweer met commandant de Ruyter voorop

Zelfs de eau de cologne d.i. water van Keulen (4711) en Boldoot werden in meegebrachte flesjes en verstuivers afgevuld. Ook de petroleum werd achter in de serre in het door jou meegebrachte blik uitgepompt. Wrijf - en boenwas creëerde hij zelf. In grauw papier met een vetvrij inlegvelletje werd de zachte groene zeep geschept en gevouwen. De vele grauwpapieren puntzakjes met opdruk, keurig aan een touwtje gebundeld boven de toonbank, wachtten op hun halve en hele onsjes, pondjes en kilo's uit de grote, ronde, vierkante, rechthoekige voorraadblikken en vaten. Zó werden de diverse producten aangeleverd. Spiritus werd per maatje verkocht. Hier kwamen wel eens landlopers uit Amsterdam op af. An herinnert zich nog heel goed "Jan Oliebol", die dit redelijk goedkope blauwe vocht als welkom alternatief voor het veel duurder borreltje beschouwde. Deze "spiritusdrinkers" kregen tussen de middag in het klooster tegenover hen een warme maaltijd toegestopt.

De Ruyter was bestuurslid van de drogistenbond. Eerste secretaris van de afdeling Amsterdam en Omstreken en tweede secretaris van de Algemene Nederlandse Drogistenbond. Door het hele land nam hij examens af en controleerde hij drogisterijen of ze bevoegd waren. Bezaten zij de erkende vakdiploma's?

"De Gaper" die ook bij de Ruyter aan de gevel prijkte was van oudsher het teken, het zichtbare signaal, dat men hier terecht kon voor "pillen om te snoepen en pillen om te poepen". De gaper, een met tulband getooid gekleurd hoofd, heeft de mond wagenwijd opengesperd, een pilletje op de tong. Het was een regelrechte uitnodiging: "Bent u benauwd? Laat Uw tong zien en de vakman hierbinnen weet wat hij u ter heling moet bereiden!". Er werd hier ook touw, kachel - en schoenenpoets geleverd, zakjes blauw, (om een kraakheldere was te garanderen!) doosjes stijfsel, drop, pepermunt zoethout... Voor in de stoep stonden zinken emmers/teilen, ragebollen, klompen, bezems, borstels; artikelen die dienden om huis en erf te doen glimmem en glanzen. Had u een ruitenzetter nodig? Met een gebroken ruit kon je hier ook terecht. Zelf kwam de Ruyter met stopverf en reeds afgemeten glas het oude vervangen.

DE OORLOG

Door contacten met de heer Slothouwer ging de Ruyter in het verzet. Op de grote glassnijtafel in het achterhuis werd het in de schuur door slager Kolk geslachte rund, varken of wat dies meer zij clandestien verdeeld. De winkel met veel in - en uitlopende klanten was een prima dekmantel. Boven was een radiozender waar codes en wachtwoorden werden uitgewisseld. Ook Bossenbroek was een frequent bezoeker van de winkel. Bonkaarten werden binnengebracht voor de onderduikers en voedsel werd gedistribueerd. Ook bij de gaarkeuken, in de Kloosterstraat had de Ruyter een "een vinger in de (dunne) pap". Hij werd aangesteld als *Hoofd van de Luchtbescherming*. Daardoor hadden zij langer stroom dan overig Duivendrecht. Daarvan profiteerde ook de Vrijwillige Brandweer waar hij commandant was en Vester de ondercommandant.

In het laatste oorlogsjaar, toen de stroom vaak uitviel, werd een handsirene op het dak geplaatst. Moeder de Ruyter bediende dat ding door beneden een hendel over te halen. Achtmaal liet zij hem loeien opdat de brandweerlieden zich spoorwegs naar de kazerne bij de brug zouden spoeden.

De Ruyter was geen prater, maar wel een nauwgezet administrateur. In zijn klein, puntig handschrift werd alles opgeschreven wat er te ver - en berekenen viel. Rekeningen van de door hem geleverde materialen aan de Binnenlandse Strijdkrachten zijn bewaard gebleven en het briefje met de aanschaf van de handsirene.

Een lunchroom op de hoek van dit stuk Rijksstraatweg

Foto 1961 Alings

JUBILEUM

In 1948 was de Ruyter 25 jaar drogist, twaalf jaar elders en 13 jaar in Duivendrecht. Een jubileum zonder zijn zoon Kees, die in Nederlands – Indië zat. Toch staat hij op de feestelijke foto in een zilveren ronde lijst voorop de toonbank, te midden van zijn ouders en zus, tussen de vele prachtige bloemenstukken. Ruim een jaar later volgde het echte feest toen Kees weer heelhuids terugkeerde.

In 1957 nemen de heer en mevrouw de Ruyter afscheid van hun zaak om plaats te maken voor net getrouwde zoon Kees en zijn vrouw Jopie van Borkum, die ook bij de zaak wilde wonen. Pa en Ma verhuisden naar de benedenwoning van hun huis op nr. 23 (de bovenverdieping hadden ze nog verhuurd). De familie bleef knus bij elkaar. Dochter An, in 1956 getrouwd met Wim Klöpping, woonde in de tegenover gelegen Kloosterstraat waar Lucy in 1959 geboren werd. Toen in dat jaar de bovenverdieping van nr.23 vrij kwam, trokken, An, Wim en Lucy bij vader en moeder de Ruyter in. In 1961 zag kleine Kees daar het levenslicht.

In 1982 stierf Marie Arie de Ruyter.

Toen moeder Aaltje de Ruyter – Recourt deze aarde verliet was kleindochter Lucy al naar oma's benedenhuis verkast. Zo wonen er– Anno Domini 2004 – op nummer 23 een dochter en een kleindochter van Aai en Aaltje de Ruyter, weliswaar ieder met een eigen opgang.

Toen Kees in de zestiger jaren de drogisterij in Duivendrecht verliet, nam hij “De Gaper”, het trotse bezit van vader Aai, mee naar zijn volgende stek. Kleinzoon Koert, één van Kees'zonen, trad als enige in de voetsporen van vader en grootvader. Ook hij controleert drogisterijen. Als inspecteur van Pharmacon brengt hij ze een bezoek. Hij is degene die zich ontfermt heeft over “De Gaper”. Hij verzamelt nu “Gapers”. Het pronkstuk uit zijn collectie is de eens door zijn grootvader aangeschafte “Moor”.

De drogisterij herbergt allang geen drogisterij meer, maar is tot woonhuis geworden.

Tevergeefs zult u zoeken naar “De Gaper”. Ook dát eens zo vertrouwde beeld aan de gevel, een blikvanger in Duivendrecht, werd verleden tijd.

Riek Pos - Grimme

Het blokje met de vier huizen uit 1904

Tweede rij van boven nr.2 en 3 links: Hein en Heintje Bon

“HEIN” HENDRIKUS WILHELMUS BON 1898 - 1978

In 1932 kwam vanuit de Balthazar Floriszstraat te Amsterdam Hendrikus Wilhelmus Bon naar de Rijkstraatweg nr.96 in het huisje waar eerst Nijman – later Koenders – met stoffen, garen en band gezeten had.

Het hoekhuisje was er een uit een blokje van vier gebouwd in 1904. Op de andere hoek dreef Opa Reys zijn tabakswinkeltje/schoenmakerij. Herman Albers woonde er en mijn Opa en Oma Smit. Opa en Oma Smit verhuisden in dat jaar naar de Diemerlaan. Zij werden opgevolgd door het gezin Grimme, waar mijn vader toebehoorde.

Hein (roepnaam) Bon was groenteboer en zo kreeg Duivendrecht zijn R.K.groenteboer.

Hendrikus Wilhelmus was de zoon van Adrianus Bon (1859 – 1928) en Anna Sofia Koenders, die op de molen tegenover het Hoge Huys “Bijlmerlust” woonden. Later werd “Bijlmerlust” verplaatst naar het Gein.Deze molenaarszoon Hein liep dagelijks met zijn zusje Heintje op klompen vanaf de molen naar de enige school die Duivendrecht rijk was. Dat was een school voor “alle gezindten, waar wél geopend werd met een gepast, christelijk gebed”.

De openbare schoolmeester Kuyper zwaaide er de scepter.Op de foto hiernaast staat meester Kuyper (op een krukje nota bene. Hij woonde rechts in een blokje van twee, waar oude Primus woonde. In het laatste huis voor het Zwarte Laantje.

De foto is gemaakt op Koninginnedag. Veel kinderen dragen oranje sjerpen.

Moeder Beukeboom (v.d. Kroon), die vlak bij woonde, was degene die Hein aanraadde om eens over een leven als groenteboer na te denken.

In diezelfde tijd runden Hubertus de Kwant (1870 – 1928) en Cornelia de Kwant - van Tol (1873 – 1941) het café aan de Duivendrechtse Brug. Het caféwerk kwam hoofdzakelijk op moeder neer. Vader werkte in de veenderij.Zij kregen tien kinderen. Ook de kindjes van de Kwant liepen naar de openbare school van meester Kuyper.Meester Kuyper woonde, zoals reeds verteld, tussen Primus, later fotograaf de Jong, en de latere melkzaak van Beukeboom.

De schuurtjes achter het huis van de groenteman, hier met zijn kinderen, op nummer 96

Bedrijvigheid achter en voor het huis

Na de caféperiode verhuisden Hubertus en Cornelia de Kwant naar een boerderijtje voorbij het Zwarte Laantje, de latere Burgemeester Stramanweg. Toen deze plek plaats moest maken voor de “Lero Lak” fabriek betrokken zij een stulpje op de hoek van de Korte Dwarsweg.

Hein Bon trouwde een van hun dochters: Catharina. In de Balthazar Floriszstraat in Amsterdam begonnen zij hun groentewijk en winkel.

Achter het huisje nr.96 in Duivendrecht timmerde Hein verschillende houten schuurtjes, want in het kleine huis waar al zes kotertjes rondliepen was geen plaats meer voor ook nog een winkel.

De eerste jaren had Hein nog een wijk in de Van Baerlestraat en de Koninginnewegbuurt. Later verscheen hier in zijn verkoopschuurtje ook een heuse pieperschrapmachine.

Het gezin van Hein was een leuk, gezellig gezin, waar veel gelachen en gezongen werd, waar iedereen keihard meehielp en waar tussen de bedrijven door de kleding voor het hele gezin ZELF genaaid werd.

Dochter An volgde met intens plezier de naaischool van zuster Gerardina in Duivendrecht. In de oorlogsjaren werd er bij gebrek aan stof geoefend op papier. Er werd gepast op een

“bustepop”. Toen het weet wat beter ging, kwam er “pilo”stof; de binnenkant flanelachtig, de buitenkant een heel fijn streepje. Daar werden nota bene bustehouders van gemaakt! Voor haar coupeuse examens moest An naar de Rustenburgerstraat in Amsterdam waar de nonnen een heel groot scholencomplex hadden bij de Willibrorduskerk. An had het vak in haar creatieve vingers en er werd haar geadviseerd om door te gaan in het vak. Zoals zo dikwijls gebeurde in die tijd hadden de ouders van dit drukke gezin daar geen oren naar. Er moest thuis, in de winkel én erbuiten hard meegeholpen worden met schoonmaken, bezorgen en afleveren.

An vertelt hoe in de oorlog, toen er toch al niet veel te verkopen viel, haar vader de voorruit uit zijn bestelautootje sloeg, een dissel bevestigde, zodat de auto op letterlijke paardenkracht nog een poosje verder kon.

Later kocht hij een kleine Goliath, een driewieler. Ook de protestantse groenteboer Kooy gebruikte zo'n wagentje waarmee zij om half zes's morgens naar de markthallen in Amsterdam trokken. Dat wagentje maakte zo'n speciaal uit alles te herkennen hoog kekkerend geluid, dat ik er altijd even wakker van werd.

An had ook nog een leuke foto waar deze Goliath, als dinky-toy tegen de hoge sneeuwmassa's uit de winter van 1947 gedrukt staat, voor mijn grootouderlijk huis hoek Diemerlaan / Rijksstraatweg. Tot in de dakgoot reikende sneeuwbulen!

Groenteman Bon onderweg

De winter van 1947

De kinderen van Hein en Catharina trouwden. Dochter Corry bleef bij haar ouders wonen. Anna Cornelia trouwde met onze, al eerder genoemde, Bertus Wierdsma. Zo ging zij over van de groenten naar de grutten. Samen met Bertus dreef zij in Duivendrecht een bloeiende kruidenierszaak, die van Centra, Sperwer, Spar tot Minimart werd.

Venten in de wijken van Amsterdam

Vader Johannes van Walbeek en zijn vrouw Maria (Rietje) van Walbeek – Hopman

PRIJSCOURANT Rund-, Kalfs- en Varkensslachterij Annex Fijne VLEESCHWAREN JOH. van WALBEEK RIJKSSTRAATWEG A 99 DUIVENDRECHT HOOREN EN BEZORGEN ZONDER PRIJSVERHOOGING		
VLEESCHHOUWERIJ EN VARKENSSLACHTERIJ ANNEX FIJNE VLEESCHWAREN -- RIJKSSTRAATWEG A 99 --		
DUIVENDRECHT, <i>Juni</i> 1935 NOTA VOOR <i>7000</i> van JOH. VAN WALBEEK VOOR AAN UED. GELEVERD:		
<i>29</i>	<i>120 Kalf</i>	<i>050</i>
<i>1</i>	<i>120 Kalf</i>	<i>050</i>
<i>5</i>	<i>120 huf byen</i>	<i>125</i>
		<i>225</i>

PORTRET VAN GERRIT TIJMEN VAN WALBEEK geboren 3 juli 1917

dé slager van protestants Duivendrecht en niet alleen van de protestanten. Omringd door nogal wat R.K. geloofsgenoten, zo onder de torens van de St. Urbanuskerk, kochten ook zij graag hun doorregen varkenslappen bij slager van Walbeek.

Gerrit vertelt met smaak hoe zijn vader hier begon.

JOHANNES VAN WALBEEK (16 november 1886 – 8 februari 1978)

Gerrits' vader startte 10 oktober 1912, 26 lentes jong, op de Duivendrechtselaan A 99 een slagerij. Let wel: grondgebied Weesperkarspel. In de winkel werd vader bijgestaan door zijn moeder Henriëtte van Walbeek – Moolhuizen en zijn jongere zusje Willie. Zij kwamen uit Baambrugge waar grootvader Gerrit van Walbeek († 1910) samen met zijn vrouw Henriëtte Moolhuizen een bakkerij had. Behalve Johannes en de al genoemde dochter Willie was er nog een jongste zoon Gerrit, die architect werd. Zijn naam prijkt als opzichter nog altijd op een tegelplateau in d'Oude School sinds deze in 1925 feestelijk geopend werd.

Johannes kocht zelf zijn slachtvee, dat zorgvuldig door hem uitgezocht werd, op de slachtveemarkt aan het eind van de Molukkenstraat. Links was de veemarkt en rechts het abattoir, terwijl op de Cruquiusweg ook nog een huidenverwerkingsbedrijf bestond. Johannes wist waar hij op moest letten. Aan de hoorns kon je zien of je met een jonge of oudere koe te maken had. Toen de hoorns later weggeknipt werden keek je in de bek. Een volle bek: dan was het beest ongeveer vier jaar. Op de fiets ging hij naar de markt. De knip gevuld met daalders. Meestal was hij zo'n 1800 gulden kwijt voor een beestje van 900 pond. Onder het gebruikelijke handjeklap en het genot van een bak koffie of een borreltje, in het bijbehorende café, werd de koop gesloten. De naam van de koper werd erop geknipt. Meestal betekende dat een loodje aan de staart van de koe. De gekochte beesten werden weggevoerd naar speciale balies. Bijvoorbeeld balie Abcoude, Baambrugge of Utrecht om vandaar door speciale koeiendrijvers thuis bezorgd te worden. Dat gebeurde vroeger lopend, later met de veewagen van onder andere Löwenstein.

Het kon gebeuren dat nog op dezelfde dag van de koop gemeenteambtenaar/controleur Scholten van de Molenkade slager van Walbeek "benaderde". Dat wil zeggen: na overleg over de kwaliteit en de prijs van de koe bood hij bijvoorbeeld 100 gulden meer, waarop hij het beest weer terugbracht naar het abattoir waar hij het vakkundig in stukken liet verdelen voor eigen verdiensten. Daar was namelijk een bloeiende handel in geslacht vee. Burgers maar ook slaggers zelf, die geen ruimte hadden om te slachten, konden daar hun aankopen doen. Er werd goed gelet op het doorgesneden bot; als daar op bloedspetters zichtbaar waren was het een jonge koe. Soms werd je belazerd en werd het snijvlak ingewreven met een lap met harsolie dat hetzelfde resultaat tot gevolg had.

Achter de winkel was een gang en de keuken. Zo'n tachtig kilo naakt vlees werd dan over de schouder van de slager naar de koelcel gedragen. Hier werd de geslachte koe verder uitgebeend en veranderden de vele kilo's vlees in riblappen, lendenlappen, entrecotes, hammen, en knoesten (dat waren achterpoten waar je een "*verrukkullukke*" soep van kon trekken). Achter het slachthuis en de koelcel was de worstmakerij, waar de darmen brandschoon gespoeld moesten worden voor ze opgestopt werden met lever.

Op school bij meester Elfrink

Vader Johannes en zoon Gerrit

1938: 40 – jarig regeringsjubileum van Koningin Wilhelmina

Slachten was een vak apart. Vader Johannes leerde het vak onder andere in Hilversum bij een slager, waar hij dagelijks vanuit Baambrugge naartoe fietste. Eerste vereiste was vlijmscherp gereedschap om, door het vel zo strak mogelijk te trekken, zoveel mogelijk huid te benutten en vooral niet te beschadigen.

Zijn varkens fokte Van Walbeek zelf. Bij Duivendrechts "Bereboer" Beukenboom (dat is de boer met een mannetjesvarken) op de Diemerlaan, kocht hij jaarlijks zes biggen, die hij achter het huis grootbracht. Als ze zo'n negentig kilo waren werd het tijd om ze als rollade, karbonaasje of "kiest u maar" over de toonbank te laten gaan. Het vlees werd in enorme koelcellen bewaard. Eens per week kwam hier een speciaal vrachtrijdertje uit Amsterdam voor die staven ijs leverde.

Johannes ging op zijn transportfiets klanten winnen in o.a. de Bijlmer.

Op een van deze tochten in de Hoge Bijlmer ontmoette hij Maria Hopman (1889 – 1973) een lief deerntje van Tijmen Hopman en Maria Verbeek, die oorspronkelijk van Sloten kwamen.

Een schilderij van hun boerderij siert de muur boven het bed van Gerrit Jr.

In 1916 trouwden zij. Het hervormde kerkje zou pas in 1923 gebouwd worden, dus werd het huwelijk ingezegend in Weesp. Vanaf dat moment woonden zij gehuwd op nummer A 99 in:

"DE VLEESCHHOUWERIJ EN VARKENSSLACHTERIJ ANNEX FIJNE VLEESCHWAREN", zoals ook op de rekening vermeld stond uit 1935. De bestellingen in die tijd logen er niet om. Niet met ponden maar met kilo's werd het vlees besteld. En wel zes halve ponden vleeswaren. Een voorbeeld: zaterdag werd er besteld anderhalve kilo riblappen, een pond poulet, een pond gehakt, een knoest en zes halve ponden voor de boterham. De dinsdag daarop volgde de nieuwe bestelling: anderhalve kilo gehakt om donderdag te besluiten met drie pond doorregen varkenslappen. Een normale bestelling voor de hardwerkende boerenfamilies.

In de winkeldeur prijkte een gietijzeren rasterwerk met de zo bekende koeienkop in het medaillon.

Johannes en Maria kregen twee kinderen. Een zoon, genoemd naar de vader van Johannes en de vader van Maria: Gerrit Tijmen, gevolgd door een lief meisje Maria, Rietje genoemd naar moeder en oma Hopman.

Te dien dage werkte er een knecht Jo Sloesewei, die behalve dat hij een goede werkkraft was ook prachtig kon knutselen. Hij zaagde van hout heel kunstig een molen en later warempel de hele St. Urbanuskerk compleet met twee torens uit en bedekte zijn werkstukken met reuzel. De kerk werd zelfs in de etalage getild tussen de bloedworsten en de zijden spek tot grote bewondering van de zich vergapende Duivendrechtters. Er werden prijzen gewonnen met zo'n mooie etalage. En niet alleen met de etalage!

DIT ZAL U WELKOMME BIJ DE JUBILEUM-AANBIEDINGEN:

1912

1962

GEACHTE MEVROUW,

Op woensdag 10 oktober is het op de dag af precies 50 jaar geleden, dat mijn vader, de heer J. van Walbeek, voor het eerst de deur van onze slagery opende.

50 JAAR van WALBEEK
50 JAAR KWALITEIT
50 JAAR PRIMA BEDIENING

Dat gaan wij vieren met een speciale
JUBILEUM ACTIE
in ons bedrijf.

Tevens nodigen wij U hierbij van harte uit voor onze
JUBILEUM - RECEPTIE
die zal worden gehouden op
WOENSDAG 10 OKTOBER DES AVONDS VAN 8 TOT 10 UUR,
in het St. Willibrordus Gebouw, Rijksstraatweg 241,
(i.o. de R.K. Kerk) te Duivendrecht.

Hoogachtend,
KEURSLAGER G. T. van WALBEEK

* WOENSDAG, DE EIGENLIJKE JUBILEUMDAG

SPECIALE JUBILEUM GEHAKT
500 gram echt lekker

GEHAKT **188**
met zalkje zout en kruiden voor

LET OP! NEEM 2 POND

ELK TWEDE POND (500 gram) is

50 ct. goedkoper

Bovendien is er voor iedere klant een speciaal

JUBILEUM WORSTJE **50**
n. 225 gram voor

VRIJDAG EN ZATERDAG

DIT MAG U NIET VOORBIJ LATEN GAAN:

250 gram **POULET**
250 gram **GEHAKT** **250**
Pijp, mergstaaf of Knoest
met een **FRAAIE SOEPKOP**
(winkelwaarde 75 ct.) samen voor

Jan Rip met zijn bazin Rie van Walbeek achter de gehaktmolen

Behalve knecht Sloesewei was er nog een dienstmeisje Martha Lens.

In 1924, toen de “draaibrug” plaats moest maken voor een “klepbrug”, veranderde de mooie met bomen omzoomde Duivendrechtselaan in de Rijksstraatweg. In de jaren '30, met de bouw van rijen huizen, verdwenen de bomen langzamerhand en werden de bruggetjes vóór de huizen gesloopt en de slootjes gedempt. Het landelijk aanzien verdween helaas! En in de nieuwe “Dotinghuizen” bij de brug verscheen in 1937 een tweede slagerij. De R.K. slager Van Duin, een jongen uit de polder, deed zijn intrede.

Johannes van Walbeek kerkte met zijn gezin in de hervormde kerk, waar hij ook jaren kerkvoogd was. Het regeringsjubileum werd in 1938 in heel Duivendrecht op grootse wijze gevierd. Ook slager Van Walbeek en zijn zoon lieten zich niet onbetuigd.

Op een versierde “driewielderfiets” met achterop de veelzeggende spreuk: “Oranje: ik zal handhaven – Van Walbeek: ik handhaaf kwaliteit” trok Gerrit, in onberispelijk wit gestoken, door Duivendrecht. Zie de foto op bladzijde 32.

GERRIT TIJMEN VAN WALBEEK (3 JULI 1917) – ONS ALLEN ZO WEL BEKEND

In 1923 gaat Gerrit naar de school van meester Elfrink: nog twee jaar aan de even kant van de Duivendrechtselaan, schuin tegenover het kleine kerkje, later achter de Hervormde Kerk, op de nieuw gebouwde, in 1925 geopende, school. Uit zijn bewaarde rapportenboekje kun je zien dat hij nogal veel verzuimde, doordat hij nogal eens ziek was. Een heel kwartaal in klas drie gemist. Uit zijn jeugd herinnert Gerrit zich nog goed de kermis van Blanis (tussen hun huizenblok en de huizen “in de bocht”, die in 1938 afgebroken werden in verband met de te verleggen spoorlijn).

Gerrit herinnert zich ook als de dag van gisteren dat hij, als de ijsbrengers met hun staven ijs kwamen, achter de openstaande deur gezet werd. Op die manier onzichtbaar voor de sjouwers. Hij moest dan tellen hoeveel staven door de mannen op hun schouders in de koelcellen getild werden. Nooit hebben de lui begrepen hoe Johannes bij de volgende te vereffenen rekening steevast één of anderhalve ijsstaaf in mindering bracht, omdat die nooit geleverd was. Toch kwam er nimmer protest. Dat was voor Gerrit een “koud kunstje”.

Na het Hervormd Lyceum kwam Gerrit automatisch bij vader Johannes in de zaak. Hij leerde hem de fijne, fijnere en de fijnste kneepjes van dit vak. Alhoewel hij stages bij andere vakgenoten liep. Aan het einde van de Overtoom bijvoorbeeld hadden “Hartog en Hoop” hun landerijen met vee. Hun zonen dreven zaken ondermeer in de Gerard Doustraat en op de Ceintuurbaan. Welbekende adressen, leerhuizen voor Van Walbeek Jr.

Inmiddels had hij op zijn beurt met bestellingen “hooren en bezorgen” één van de drie dochters van wasbaas Martin van Ee († 1978) ontdekt, die met zijn vrouw Heintje de Ridder (†1984) op de hoek van de Rijksstraatweg – Burg. Van Damstraat woonde. Hij verzamelde de volle manden/zakken vuil wasgoed in Duivendrecht, Amsterdam en de Bijlmer om deze te laten wassen in...Apeldoorn. Hij was één van de weinigen die noodzakelijkerwijs een auto bezat. Gerrit viel als een blok voor Maria, Rietje, en op 10 mei 1943 trouwen zij in het hervormde kerkje van Duivendrecht, waar de vader van de bruid organist was. Het minnekozend stel woont bij de slagerij en vader Johannes en moeder Maria verhuizen naar de Rijksstraatweg : een burgerhuis in een rijtje.

Het was oorlog. Er mocht niet meer geslacht worden, maar clandestien gebeurde er van alles. Onder het toezien oog van de vakman werd ook op de boerderij zelf geslacht en op slinkse wijze kwamen de verdeelde porties op de juiste adressen.

A.H. chef - slager Walbeek gaat met pensioen

OSDORP — Deze week loopt chef—slager Walbeek z'n laatste rondjes in de slagerij van A.H. aan het Osdorpplein. Nog een paar dagen kan hij zijn klanten advies geven bij hun aankopen in de slagerij en nog een paar dagen kan hij zijn ogen laten dwalen over de koelvitries waar de biefstukken, hamlappen, karbonades en nog veel meer pakjes kwaliteitsvlees de kopers liggen te lokken. Zijn tijd zit er op. Deze week wordt hij 65 jaar en zoals het dan de gewoonte is in veel bedrijven is, moet er plaats gemaakt worden voor de jongere generatie. Voordat de heer Van Walbeek opstapt maakten wij nog even een praatje met hem. Zodoende vernamen wij, dat hij met elkaar al zo'n 58 jaar in het slagervak zit. Van huis uit was zijn vader ook slager en hadden de van Walbeeks een slagerij in Duivendrecht. Toentertijd ging het nog heel anders dan tegenwoordig, want vader Walbeek ging op stap met de fiets om de boeren van de bestelde vleeswaren te voorzien. Het was dan niet een pondje van dit en een onsje van dat, maar werd het vlees met kilo's tegelijk en de vleeswaren met ponden tegelijk bij de boeren thuisgebracht. De harde werkers op het land, konden toen wel een stevig portie vlees verwerken. Later nam hij de zaak van zijn vader over en samen met zijn vrouw werkte hij als eigen baas keihard in Duivendrecht, totdat de metro gebouwd moest worden en een aantal panden onteigend werden.

Twaalf jaar geleden stapte hij toen over naar A.H. om chef te worden in een moderne super slagerij op het Osdorpplein. Zijn vrouw was toen wel blij dat haar man deze baan had aangewonnen, want zij zag het harde werken van 's morgens vroeg tot 's avonds laat in een eigen slagerij niet zo erg meer zitten. Voor de heer Van Walbeek was het wel even wennen. Overstappen van een buurtslager naar een grote supermarktslagerij waar wel even wat meer vlees doorheen ging betekende in het begin wel even wennen en aanpassen. Maar toch als hij nu zo terugblijkt heeft hij de afgelopen 12 jaar dat hij bij A.H. de leiding over de slagerij had, veel geleerd en bijzonder prettig gewerkt. Als het aan hem lag, dan had hij best nog wel een paar jaartjes door willen gaan, maar ja er is nu eenmaal niets aan te doen. Daarom wordt het dus tot en met zaterdag afscheid nemen van zijn vele cliënten. Speciaal voor deze dagen heeft hij extra ingekocht en heeft hij een aantal aantrekkelijke aanbiedingen om nog eenmaal zijn cliënten te laten profiteren. Kijk maar eens naar de advertentie hiernaast. Naast de vele blijken van waardering, welke de heer Van Walbeek de komende dagen ten deel zal vallen, wensen ook wij hem nog vele jaren in goede gezondheid toe en danken hem namens de Osdorpers van harte voor de vele goede adviezen die hij ons de afgelopen jaren heeft gegeven.

Promotor van het rund(vlees) bij A.H. Osdorp

In 1950 werd de zaak grondig verbouwd. Het zijkamertje naast de voordeur, de ingang tot de slagerij, werd bij de winkel getrokken. Alles werd schitterend betegeld, één zindelijke schone ruimte met een zee van licht. Nieuwe snijmachines, een nieuwe manier van etaleren en een nog strengere keuringsdienst uit Weesp. De feestelijke opening ging gepaard met bloemstukken, toespraken, felicitaties en ...KOOPJES!

Er was inmiddels drie man personeel met transportfiets. Onder andere de legendarische Jan Rip, die Duivendrecht zijn kostbare collectie dia's naliet. Gerrit maakte zelf lange dagen.

Tussen de spoorlijn en de snelweg kwamen namelijk op de tuinen veel zomerhuisjes, die van april tot oktober bewoond waren. Dat leverde hem na veel pionierswerk wel honderd klanten extra op. Ook zijn vrouw Rie werkte keihard mee. Het betekende wel brood onder zijn al voor handen zijnde beleg. Het VIJFTIGJARIG JUBILEUM werd groots gevierd met een receptie voor al zijn klanten in het Willibrordusgebouw.

Gerrit en Rietje kregen twee zonen. Hans en Marten. Marten is de laatste jaren de Sinterklaas van Duivendrecht.

De huisnummers zijn in de loop van de jaren veranderd. Zo varieerde de slagerij van A99 tot A249 om vervolgens te eindigen in 263. A betekende: behorend tot de gemeente Weesperkarspel. Toen deze gemeente in 1966 werd opgeheven verviel ook de A.

In 1972 begon het tij te keren. Geruchten over een aan te leggen metro leken bevestigd te worden. Na 58 jaren van ononderbroken dienstbaarheid moest ook Keurslager Van Walbeek het veld ruimen!! Duivendrecht werd gewoon onder het zand bedolven. Ons mooie dorp hield op na de R.K. St. Urbanus en ook het levenswerk van de Van Walbeeks viel in 1972 onder de slopershamer. Gerrit en Rie verhuisden naar de Rijksstraatweg 73. Dubbel triest was dat vader Johannes, die pas in 1973 zou sterven, deze rampspoed nog moest meemaken.

ALBERT HEIJN OSDORPERPLEIN

Gerrit, 52 jaar jong, vond een andere job. Het was een hard gelag om als een zo bekende dorpslager gebombardeerd te worden tot hoofd van de slagerij in een supermarkt! In het filiaal van AH moest hij hapklare brokken, porties kant-en-klaar vlees aan de man brengen.

Hij had respect voor Gerrit Jan Heijn, die 's zaterdagsmiddags om twee uur het bevel gaf het al gemalen vlees (gehakt, tartaar) af te prijzen onder het motto: "Een lagere prijs is beter dan geen prijs". Als om vier uur een tweede prijsverlaging volgde werd er gevochten om de koopjes. De mensen stalen bij elkaar de soeppakketjes uit de karretjes.

In het kader van een rundvleescampagne van AH stond Gerrit eens op het Osdorperplein. Blauwe kiel, rode zakdoek om de nek, klompen en een pet met een heuse koe aan een touw op een, met hekken en stro afgeschut, stukje plaveisel. Versierd met roze strikken aan de kop liet het zwangere (doorgaans wat rustiger) beest zich bekijken, bevoelen en toespreken. Gerrit gaf ondertussen deskundige uitleg aan het toestromende publiek over de inwendige koe. Dit prachtige koebeest had hij geleend bij Jan Kolk van boerderij "Mijn Genoegen".

Op 3 juli 1982 kwam een eind aan een lang, arbeidzaam leven als volbloed slager. Zijn vrouw en (klein-)kinderen kregen nu alle aandacht. Gerrit kon zich nu met hart en ziel wijden aan de kerkenraad, waar hij als kerkvoogd optrad sinds 1979.

Trots besloot Gerrit zijn verhaal met de mededeling dat zijn oudste zoon Hans, in dienst van de firma Vollebregt in Zoetermeer, een groothandel in vleeswaren, pas een order van twee ton filet americain geplaatst had. Slagersbloed kruipt waar het niet gaan kan.

Gerrit van Walbeek: Dank je wel voor je verhaal. Riek Pos - Grimme

(WETENSW)AARDIGHEDEN

- Voor de eerste keer OPEN MONUMENTEN DAGEN in Duivendrecht. En hoe...!

Ruim twee honderd bezoekers kwamen er op zaterdag en zondag 11 en 12 september jl.

Veel belangstelling natuurlijk voor de jubilerende Sint Urbanuskerk en voor de restauratie van de Sophia'shoeve. Bevlogen gidsen hebben de mensen rondgeleid door de kerk. Het echtpaar Wintershoven heeft gastvrij alle vragen beantwoord over de restauratie. Open huis was er op Rijksstraatweg nr.222 bij de familie Euwe. Voor de liefhebbers lag een wandelroute klaar tot en met "De Bezem"aan de Molenkade. Volgend jaar staan de OMD in het teken van RELIGIE en dan wordt de Kleine Kerk van de Hervormd - Gereformeerde kerkengemeenschap intensief bij de voorbereiding betrokken.

- De heer Jan Selier, gemeentevoorlichter, had speciaal voor Duivendrecht prachtige posters ontworpen en een mooie pagina in de Amstelgids gemaakt. Op de website van de gemeente Ouder -Amstel stond INFORMATIE OVER HET LAATSTE STUKJE Oud – Duivendrecht. Over belangstelling voor het culturele erfgoed van Duivendrecht hebben wij hier niet te klagen gehad. Verheugend is dat er zoveel mensen spontaan "samen" gewerkt hebben om er iets moois en succesvol van te maken.

- De nummers van Oud – Duivendrechtse Saecken over " De Dom" vonden gretig aftrek. De drukker heeft met spoed een TWEEDE DRUK moeten maken.

- Een schitterend beeld in Duivendrecht wacht op een goede locatie. Meer in ons volgende nr.

- Over websites gesproken. Bezoek vooral ook eens de website van de Dorpsraad. De webmaster, Rob Veldhuyzen van Zanten, houdt u van alles op de hoogte. Dus ook over de activiteiten van de Stichting Oud – Duivendrecht. Op <http://www.dorpsraadduivendrecht.nl> vindt u de historie van de burgemeesters, de boerderijen, de Duivendrechtse Brug enzovoort.

- Een groeiend aantal boerderijen krijgt geen nieuwe agrarische bestemming meer en komt in handen van burgers en niet-agrarische ondernemers. De oorspronkelijke boerderij als woon - en werkplek verandert hiermee. Belangrijk is dat de aanpassingen van de boerderijen gebeuren naar de wensen van de bewoners en met respect voor de historie van de boerderij. Bezoekers van de Sophia'shoeve op de OMD hebben de vorderingen van de restauratie gezien en begin oktober wapperde DE VLAG OP HET DAK. Het hoogste punt is bereikt!

Sophia's hoeve 1993

Bronnen:

Archief	van de familie Pos - Grimme
Archief	van de familie Niezen
Archief	van de familie Wierdsma
Archief	van de familie Klöpping – de Ruyter
Archief	van de familie Bon
Archief	van de familie van Walbeek
Foto – dia's	B.P.Hess

*U kunt zich abonneren op het kwartaalblad *Oud - Duivendrechtse Saecken*.*

Losse nummers zijn verkrijgbaar tijdens de openingsuren bij de openbare bibliotheek in Duivendrecht en in Ouderkerk en in het Gemeentelijk Historisch Museum van Ouder - Amstel in Ouderkerk

Uw tegemoetkoming in de drukkosten van minimaal € 1,50 per blad is van harte welkom.

U kunt uw bijdrage per enveloppe afgeven aan de medewerkers van de bibliotheken in Duivendrecht of Ouderkerk, of in het museum. Uw bijdrage kan ook per enveloppe in de brievenbus bij een van de redactieleden, als u in de buurt bent.

Nieuw: Uw bijdrage kunt u overmaken op de rekening van de St. Oud - Duivendrecht

Gironummer: 7875172 t.n.v. Stichting Oud – Duivendrecht,

Penningmeester: E.R. Wolting, Rijksstraatweg 216, 1115AV DUIVENDRECHT

Wilt u bij de mededelingen **duidelijk** vermelden voor welk(e) nummer(s) u betaalt.

Adresgegevens voor kopij, opmerkingen en adviezen:

Ans Quirijnen
Waddenland 41
1115 XD DUIVENDRECHT
telefoon/vm: 020-6992574
e-mail: quico@planet.nl

Jo Blom
't Ven 2
1115 HB DUIVENDRECHT
telefoon: 020-6909023
Mobiel/vm: 06-22521536